

Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola Zruč nad Sázavou, Okružní 643

Adresa: Okružní 643, 285 22 Zruč nad Sázavou

Identifikátor školy: 600 021 823

Termín konání inspekce: 1. – 3. listopad 2004

Čj.:	c1-1167/04-004041
Signatura:	oc2ny516

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola Zruč nad Sázavou (dále škola) s kapacitou 50 žáků má ve školním roce 2004/2005 tři třídy s 30 žáky. V I. třídě se vzdělávají žáci 1., 4. a 5. ročníku, II. třída má žáky 2., 3. a 7. ročníku, ve III. třídě jsou žáci 6., 8. a 9. ročníku. Z celkového počtu je pět žáků, kteří nemají předpoklady pro úspěšné zvládnutí učiva zvláštní školy. Jsou proto vzdělávání podle učebních osnov pomocné školy.

Součástí školy je školní družina s kapacitou 13 žáků. Tato součást školy nebyla předmětem inspekčního zjišťování.

Do školy dochází žáci z šesti obcí a místního dětského domova.

Zřizovatelem školy je Středočeský kraj se sídlem Zborovská 11, 150 21 Praha 5.

PŘEDMĚT INSPEKCE

- ❖ personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti ve zvláštní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a sledovaným předmětům, ve školním roce 2004/2005,
- ❖ materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti ve zvláštní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a sledovaným předmětům, ve školním roce 2004/2005,
- ❖ průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve zvláštní škole v bloku předmětů (matematika, přírodověda a vlastivěda) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, ve školním roce 2004/2005,

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Z celkového počtu pěti učitelů (včetně ředitelky školy), realizujících výchovně-vzdělávací práci ve zvláštní škole, pouze jeden nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tato pedagogická pracovnice působí částí pracovního úvazku jako učitelka zvláštní školy a částí jako vychovatelka školní družiny. Při sestavování rozvrhu hodin jsou zohledňovány především odborné znalosti vyučujících, respektován je i jejich zájem o výuku konkrétních předmětů. Výchovná poradkyně prozatím neabsolvovala (vykonává funkci druhým rokem) kvalifikační studium výchovného poradenství, má dlouholetou pedagogickou zkušenost. Vzhledem k počtu tříd je její přímá výchovně-vzdělávací povinnost snížena v souladu s právním předpisem. Všechny sledované předměty jsou vyučovány učiteli s předepsaným vzděláním.

Organizační systém vychází z konkrétních podmínek školy, základní pravidla její činnosti uvádí především *Organizační řád* a další materiály, které vymezující zabezpečení konkrétního problému (např. *Organizace školního roku 2003/2004*, *Plán profesního růstu pedagogů ZvŠ Zruč nad Sázavou ve školním roce 2004/2005 apod.*). Přidělení kompetencí pracovníkům je účelné s konkretizací v popisech jejich pracovních činností.

Vzhledem k velikosti školy jsou všichni pracovníci přímo podřízeni ředitelce. Pravidelně svolávaná pedagogická rada projednává především prospěch a chování žáků, řád školy a řády odborných pracoven. Pracovní porady (realizované jedenkrát do měsíce) řeší organizační záležitosti související s výchovně-vzdělávacím procesem i provozem školy. Vnitřní informační systém je funkční, potřebné informace jsou všem pracovníkům dostupné. Vedení školy jim je sděluje při osobních jednáních, informace určené všem pracovníkům zveřejňuje na nástěnce. Náplň činnosti metodického sdružení je přenos informací ze vzdělávacích akcí,

zabývá se požadavky učitelů na doplňování a inovaci učebních pomůcek, evaluaci výsledků vzdělávání, řeší otázku zajištění kontinuity vzdělávání mezi jednotlivými ročníky.

Výběr vzdělávacích akcí vychází částečně z potřeb školy a z části ze zájmu učitelů, nechybí usměrňování výběru dalšího vzdělávání ředitelkou tak, aby bylo v souladu s deklarovanými cíli školy (např. Školní ekologické projekty a další formy výuky, pravidelné školení metodika prevence a výchovného poradce, získávání počítačových dovedností, studium školského managementu, apod. V plánu pro letošní školní rok je cca 20 vzdělávacích akcí). Limitujícím faktorem jsou především omezené finanční možnosti školy.

Metodická pomoc nejen nekvalifikované učitelce, ale i ostatním pedagogům, kterou poskytuje ředitelka, zahrnuje všechny oblasti práce pedagoga během školního roku. Z kvality hospitovaných hodin a z předložených hospitačních záznamů vyplývá, že je metodická pomoc poskytována fundovaně a přijatá opatření jsou v převaze účinná. Zavedený kontrolní systém postihuje všechny oblasti činnosti školy. Plán kontrol, včetně následných, je průběžně plněn, kontrolní zjištění a z nich plynoucí opatření ke zlepšení stavu jsou s pracovníky projednávány.

Systém pro hodnocení zaměstnanců je promyšlený, zahrnuje kvalitu plnění úkolů vyplývajících z přidělených kompetencí a výsledky hospitační a kontrolní činnosti. Dílčí sebehodnocení pracovníků je vždy realizováno v rámci pohospitačních rozborů. Výsledky kontrol a přidělené kompetence mají vliv na odměňování pracovníků.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou hodnoceny jako velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Škola sídlí v přízemní budově (původně majetek Města Zruč nad Sázavou), která se stala 6. října 2003 majetkem Středočeského kraje. V současnosti nejsou žádné prostory objektu využívány širší veřejností.

Výchovně-vzdělávací činnost zvláštní školy probíhá ve třech, ne příliš prostorných kmenových učebnách. Tento nedostatek je kompenzován možností trávit přestávky na vhodně k tomu uzpůsobené chodbě školy, pro pohybové aktivity v rámci hlavní přestávky jsou využívány venkovní prostory. Interiéry tříd jsou vybaveny zčásti novým nebo starším, ale udržovaným žakovským a starým úložným nábytkem. Ne ve všech učebnách jsou k dispozici pomůcky aktualizující učivo (nástěnné obrazy, pomůcky vyrobené učiteli, trojrozměrné pomůcky...). Samostatná odborná počítačová učebna není zřízena, počítačová technika, získaná v rámci akce INTERNET do škol (čtyři žakovské s jedním řídicím počítačem), jsou umístěny v jedné z kmenových učeben. K dispozici je odpovídající software pro potřeby učitelů a žáků školy a tiskárna. Pro výuku všech složek předmětu pracovní vyučování má škola průměrné zázemí. Škola nemá tělocvičnu, využívá prostory již zmíněné chodby, školní zahradu a okolní přírodní terén. Vlastní základní tělocvičné náčiní.

Učebnicemi a učebními texty je škola, stejně jako funkční audiovizuální technikou (televizor, videorekordér, radiomagnetofon s CD mechanikou, zpětný projektor, promítací zařízení) vybavena průměrně. Má bohatou a přehledně utříděnou audio i videotéku. Pomůckový fond je pomalu, v závislosti na finančních možnostech školy postupně obnovovaný, speciálních pomůcek je dostatek. Často využívané pomůcky mají vyučující uloženy ve třídách, ostatní jsou přehledně uspořádány ve skladu. Učitelská knihovna obsahuje odbornou pedagogickou literaturu a metodiky vyučovacích předmětů. V dětské knihovně nechybí publikace pro samostatné vyhledávání informací (hlavně dětské encyklopedie).

Společné prostory a převaha učeben jsou vyzdobeny výtvarnými a rukodělnými pracemi žáků. Jen výjimečně je prostředí třídy málo podnětné. Pro výuku sledovaných předmětů má škola velmi dobré materiální zázemí. V inventáři jsou např. modely geometrických těles,

kalkulátory, domina, magnetické tabulky, aplikace pro násobení, mapy, modely ústrojí, soubory obrazových materiálů, nerostů, výukové programy, videonahrávky, apod.

Vedení školy průběžně sleduje a vyhodnocuje využívání materiálních zdrojů. Oblast zkvalitňování materiálně-technických podmínek je zakotvena v plánu rozvoje školy. V tomto dokumentu je zahrnut plán oprav interiéru celé budovy i údržby školní zahrady. Plán se daří realizovat podle finančních prostředků (zakoupeny byly např. nové koberce do šicí dílny a na chodbu, která je využívána v rámci pohybových aktivit, dva stoly na stolní tenis, kopírka).

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Ve zvláštní škole se vyučuje podle *Vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22 980/97-22*.

Škola respektuje speciální vzdělávací potřeby těch žáků, kteří nemají předpoklady pro úspěšné zvládnutí požadavků stanovených učebními osnovami příslušného typu školy, proto je pět žáků vyučováno podle kvalitních individuálních vzdělávacích plánů (dále IVP) vycházejících ze schváleného *Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97-22*. IVP zohledňují diagnózu stanovenou poradenským pracovištěm a jeho doporučení pro další práci se žákem. Z hodnocení jejich plnění vycházejí učitelé při případné korekci výukových cílů.

Vzdělávací program zvláštní školy je realizován v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Ředitelka školy využila možnosti úpravy učebních plánů a přizpůsobila je podmínkám školy a potřebám žáků. Úpravy provedla v rozsahu povoleném vzdělávacím dokumentem. V devátém ročníku snížila počet hodin předmětu pracovní výchova o dvě a nahradila je jednou hodinou českého jazyka a matematiky. Dvěma žákům, kteří jsou vyučováni podle IVP, byl po dohodě s rodiči v souladu s platnou právní normou upraven učební plán. Jeden dochází do školy na šest hodin v týdnu, druhý na dvě. V sedmém ročníku byl správně učební plán navýšen o jednu hodinu. Tato disponibilní časová dotace byla využita v rámci předmětu pracovní vyučování v oblasti práce s počítačem.

Do výuky předmětů jsou zařazována témata vycházející ze školních celoročních projektů: „Státy Evropy“, „Plnění rekordů a kuriozit“ a „Environmentální výchovy“.

Základní vzdělávací program zvláštní školy je v rámci minimálního preventivního programu v tomto školní roce rozšířen o zájmové kroužky anglický jazyk - konverzace, pohybové a sportovní aktivity, základy informatiky a o nepovinný předmět zdravotní tělesná výchova a celou řadu dalších akcí (soutěží, exkurzí, výletů a aktivit se zaměřením na prevenci sociálně-patologických jevů).

Kontrolou zápisů v třídních knihách za školní rok 2003/2004 a 2004/2005 nebylo ve sledovaných předmětech zvláštní školy zjištěno neplnění učebních osnov. U žáků vyučovaných podle IVP byla kontrola dodržování učebních osnov bezpředmětná.

Výuka je v souladu se vzdělávacím dokumentem zvláštní školy.

Vedení školy sleduje plnění učebních osnov ve zvláštní škole ve dvou úrovních. Porovnává soulad časových tematických plánů vypracovaných učiteli s učebními osnovami, následně sleduje plnění učebních osnov při hospitacích a při kontrole zápisů v třídních knihách. Obdobně postupně i v případě IVP, jejichž realizaci sleduje.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu splňuje psychohygienické požadavky (počet hodin v jednom sledu, počet hodin v jednom dni, délka přestávek) a je v souladu s právním předpisem. Jedinou výjimkou je polední přestávka, která je s povolením MŠMT z důvodu dopravní obslužnosti krácena.

Školní řád obsahuje veškerá ustanovení vyplývající z vyhlášky. Je doplněn o zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek, chybí uvedení sankcí, které z porušení tohoto zákazu vyplývají. Ve vztahu k chování žáků, zastoupení jejich práv i práv zákonných zástupců je vyvážený. Kvalitně a se zohledněním konkrétních podmínek jsou zpracovány řady všech odborných pracoven, uvedené řady byly schváleny pedagogickou radou.

Informování rodičů o průběhu a výsledcích vzdělávání a chování žáků je realizováno standardními způsoby. Hodnocení chování a klasifikace jsou zapisovány do žákovských knížek. Škola za tímto účelem svolává také třídní schůzky a nabízí individuální konzultace. Podle potřeby, při závažnějším zhoršení prospěchu nebo chování, jsou rodiče zváni do školy na osobní jednání, dostávají písemné zprávy.

Celkově je organizace výchovně-vzdělávacího procesu funkční.

Činnost výchovného poradce je plánovitá a systematická. Zahrnuje velmi dobře fungující informační a poradenský systém směrem k žákům, rodičům, zákonným zástupcům a vychovatelům DD. Vystupujícím žákům a jejich zákonným zástupcům zajišťuje informace o možnostech profesní orientace po ukončení školní docházky.

Při řešení výchovných a výukových problémů výchovný poradce spolupracuje s ostatními pedagogy, vedením školy, zákonnými zástupci, zajišťuje vyšetření v PPP, SPC. Do jeho kompetence spadá též oblast prevence šikany žáků. K odhalování těchto negativních jevů posloužily depistážní dotazníky zadávané dětem.

Vypracováním a realizací Minimálního preventivního protidrogového programu pro školní rok 2003/2004 byl pověřen další pedagogický pracovník. Předložený program vychází z hodnocení účinnosti minimálního preventivního programu realizovaného v předcházejícím školním roce. Zahrnuje plán mimoškolních aktivit a tematické okruhy z oblasti prevence sociálně-patologických jevů.

Oba pracovníci vedou o své práci potřebnou dokumentaci.

Významná je týmová spolupráce všech pracovníků školy.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v bloku předmětů matematika, přírodověda, vlastivěda

Hospitováno bylo, vyjma jednoho, u všech pedagogů, kteří sledované předměty vyučují.

Bezprostřední příprava vyučujících na výuku byla pečlivá po stránce didaktické, naplánované aktivity korespondovaly se stanovenými vzdělávacími cíli, které navazovaly na dříve probírané učivo. Dlouhodobé plánování je zajišťováno prostřednictvím tematických plánů, které odpovídají učebním osnovám a IVP.

Materiální podpora výuky byla ze strany jednotlivých vyučujících rozdílná. Zatím co v jedné hodině pracovali žáci pouze s učebnicí a sešitem, v ostatních hodinách učitelky vhodně využily celou řadu názorných pomůcek k pochopení nového učiva či k upevnění dříve probírané učební látky.

Výuka byla založena převážně na frontálních aktivitách. Při práci ve třídách s více ročníky se vyučující zaměřili na činnosti s celou skupinou žáků téhož ročníku, střídala se přímá a samostatná činnost žáků s jasnou instruktáží před každou další činností. Většina hodin měla

klasickou stavbu s převážným zaměřením na opakování a upevňování dříve probírané učební látky. Individuální přístup realizovali všichni vyučující, měl formu pomoci slabším žákům. Střídání činnosti bylo většinou pestré, formy práce umožňující rozvoj kooperativních dovedností byly zařazeny ojediněle. Ve všech hodinách měli žáci dostatečný prostor pro procvičování učiva, nechybělo ani jejich vedení ke vzájemné kooperaci při skupinové práci. Doplňující cvičení pro rychlejší žáky byla zadávána pouze ojediněle, čímž docházelo v případě těchto žáků k neúčelnému využívání vyučovacího času.

Ve většině hodin chybělo v jejich úvodu vzbuzení zájmu žáků o plánovanou činnost. Ve všech sledovaných hodinách vládla příjemná pracovní atmosféra. V nejlepších hodinách bylo patrné cílené rozvíjení a zvyšování komunikativních dovedností žáků.

Vzájemné vztahy mezi žáky i mezi žáky a učiteli byly bezproblémové, nedostatky v nedodržování pravidel pro komunikaci či respektování autority vyučujících nebyly zjištěny.

Aktivitu a zájem žáků vyučující zvyšovali pozitivním, objektivním a taktním hodnocením písemných prací i ústního projevu. Četnost klasifikace je postačující, podle záznamů v žákovských knížkách je patrné, že vyučující po vyhodnocení kontrolních prací přijímají opatření v souvislosti s nejčastěji se vyskytujícími chybami.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v bloku sledovaných předmětů jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání jsou součástí jednání pedagogické rady, kde jsou projednávány a zaznamenávány podle jednotlivých ročníků a tříd. Opatření z nich vyplývající zachycují řešení vůči neprospívajícím žákům a žákům s výchovnými problémy. Vzhledem ke své specifikce nejsou využívány komerční testy. Ředitelka si ale pro zjišťování výsledků vzdělávání žáků devátého ročníku vytvořila vlastní prověrky (pro předměty český jazyk a matematika). Informace o výsledcích slouží pro srovnávání úrovně vycházejících žáků v jednotlivých školních rocích.

Rozbor výsledků uvedených prací je koncipován tak, že lze na jeho základě přijímat adekvátní opatření pro další postup učitelů.

Ke srovnávání výsledků s vnějším prostředím slouží účast a umístění žáků školy v různých soutěžích, např. výtvarných, sportovních a dopravních, pravidelně se prezentují svými výrobky a kulturními programy na veřejnosti.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Celkově jsou průběh vzdělávání a výchovy hodnoceny jako velmi dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 16 223/02-21, vydané MŠMT dne 28. března 2002 s účinností od 6. prosince 2001
2. Třídní knihy a třídní výkazy I., II. a III. třídy, školní rok 2003/2004, 2004/2005
3. Katalogové listy a osobní dokumentace všech žáků I., II. a III. třídy
4. Vnitřní řád ZvŠ Zruč nad Sázavou ze dne 31. srpna 2004, bez čísla jednacího, podepsáno ředitelkou, opatřeno razítkem školy
5. Provozní řád ZvŠ Zruč nad Sázavou ze dne 6. října 2003, podepsáno ředitelkou, opatřeno razítkem školy

6. Organizační řád ze dne 31. srpna 2004, podepsáno ředitelkou, opatřeno razítkem školy
7. Vnitřní řád: školní kuchyňky, školní dílny, šicí dílny ze dne 1. července 2000, podepsáno ředitelkou, opatřeno razítkem školy
8. Vnitřní řád školy pro pedagogické pracovníky ze dne 1. října 2001, podepsáno ředitelkou, opatřeno razítkem školy
9. Plán metodického sdružení na školní rok 2004/2005 ze dne 7. září 2004, podepsáno ředitelkou, opatřeno razítkem školy
10. Zápisy z pedagogických rad od 27. ledna 2003 dosud
11. Výkaz o speciálních školách Škol (MŠMT) V4-01 podle stavu k 30. 9. 2004
12. Příloha k výkazu o speciálních školách o základní – zvláštní škole Škol (MŠMT) V 4b-01, podle stavu k 30. 9. 2004
13. Koncepce školy školní rok 2004/2005, podepsáno ředitelkou, opatřeno razítkem školy
14. Dlouhodobý záměr rozvoje Zvláštní školy Zruč nad Sázavou ze dne 31. srpna 2004, podepsáno ředitelkou, opatřeno razítkem školy
15. Plán personálního rozvoje pracovníků školy pro školní rok 2002 – 2005, podepsáno ředitelkou, opatřeno razítkem školy
16. Plán profesního růstu pedagogů ve školním roce 2004/2005, podepsáno ředitelkou, opatřeno razítkem školy
17. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2003/2004, projednána na pedagogické radě dne 31. srpna 2004
18. Záznamy o práci v nepovinném předmětu v zájmovém útvaru, školní rok 2004/2005
19. Rozvrh hodin školního roku 2004/2005, podepsáno ředitelkou a třídními učiteli, opatřeno razítkem školy
20. Rozbory písemných prací (český jazyk, matematika) žáků devátých ročníků za období školního roku 2002/2003, 2003/2004
21. Povolení výjimky v délce polední přestávky, MŠMT čj. 216/2004/7, vydané dne 4. srpna 2004

ZÁVĚR

Důvodem celkově kladného hodnocení oblasti personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti je takřka stoprocentní kvalifikovanost pedagogického sboru, jeho stabilita a kladný přístup k dalšímu vzdělávání s většinou následným uplatňováním získaných vědomostí a dovedností v praxi. Spolu se systémovými a organizačními podmínkami jsou vytvořeny velmi dobré předpoklady pro bezproblémový chod školy.

Přesto, že jsou prostorové možnosti školy omezené (ne příliš velké učebny s možností pasivní či aktivní relaxace žáků, chybí tělocvična), je evidentní snaha školy o částečnou kompenzaci tohoto nedostatku. Žákům jsou umožněny pohybové aktivity během přestávek mezi výukou a nabídnuta možnost docházet do tělovýchovných zájmových kroužků. Průběžně zlepšující se úroveň (limitovaná finančními prostředky) materiálně-technického zabezpečení dobře (průměrně) vyhovuje vzdělávacím potřebám zařazených žáků a umožňuje realizovat vzdělávací program.

V průběhu řízení výuky nebyly ve zvláštní škole shledány zásadní nedostatky. Uplatňováno je hlavně tradiční pojetí výuky. Vyučuje se ve vsříčné atmosféře, hodnocení výkonu žáků je objektivní, kladem je individuální přístup k žákům. Pozitivem je obohacování základního programu o aktivity vycházející ze tří školních projektů pro tento školní rok. Ve srovnání s minulým obdobím má výuka stabilně kvalitní úroveň.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektorka Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Jiřina Veselá

J. Veselá v.r.

V Kolíně dne 22. listopadu 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 26. listopadu 2004

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Jana Marečková, ředitelka školy

J. Marečková v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Kutnohorská 50, 280 00 Kolín IV. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství /zřizovatel	2004-12-21	1179/04-004041
Rada školy – nezřízena	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.